

ศูนย์ปฏิบัติการข้าวเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอสุคิริน
อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส ๙๖๑๙๐
โทร, โทรสาร ๐ ๗๓๖๕ ๖๐๖๗

E-mail : sukhirin_nwt@doae.go.th Web site : <http://sukhirin.narathiwat.doae.go.th>

สส.๐๐๘/๒๕๕๖

แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำให้ได้ผลดี

จากผลการติดตามผลการปฏิบัติงานการส่งเสริมการทำและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้รับฟังปัญหาและรับทราบวิธีการที่หมอดินอาสา เกษตรกร ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนา ที่ดินเองที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากสารเร่ง พด.๒ ตามสูตรและขั้นตอนที่กรมฯ แนะนำไว้ ในการปฏิบัติพบว่ายังมี ปัญหาที่พบในหลายเรื่อง ได้นำมาสรุปเพื่อให้สามารถนำไปแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำไปปฏิบัติหมอดินและเกษตรกรอย่างทั่วถึง ดังนี้

สาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหาที่พบ	สาเหตุหลัก	สาเหตุรอง	ผลที่จะเกิดขึ้น	การแก้ไข
1. การมีกลิ่นเหม็น รุนแรงขณะหมัก ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ	1. วัสดุหมักบูดเน่า	วัสดุหมักไม่สด	- คุณภาพลดลง เมื่อเกิดการบูดเน่า - ซอร์โบนและแร่ธาตุ มีปริมาณต่ำ	- ใช้วัสดุที่สด เมื่อได้มาแล้วต้องรีบดำเนินการหมัก - ไล่สับปรดหรือผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว รสหวาน
	2. การย่อยสลายไม่สมบูรณ์	ปริมาณจุลินทรีย์ น้อย	- ย่อยสลายไม่ทัน ทำให้เกิดการบูดเน่า	- เพิ่มสารเร่ง - เพิ่มกากน้ำตาล - ใส่รำข้าว
	3. การสะสมก๊าซในถังเมื่อออกซิเจนถูกจุลินทรีย์นำไปใช้	ปิดถังแน่นสนิท จนไม่มีการถ่ายเทอากาศ	- เป็นก๊าซพิษต่อจุลินทรีย์ ทำให้จุลินทรีย์ลดลง การย่อยสลายจึงช้าและไม่สมบูรณ์	- อย่าปิดถังสนิท - เก็บถังไว้ในที่ร่ม - ใช้ไม้แทงหรือใส่ท่อเพื่อระบายอากาศ - คนในส่วนบน (ไม่ตลอดถัง) ทุก ระยะ 7 วัน
2. วัสดุหมักมีหนอนขึ้น	- วัสดุหมักเน่าก่อนนำมาใช้ - กากน้ำตาลน้อยเกินไป	ไม่คัดแยกวัสดุหมัก	- คุณภาพของ ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 ลดลง โดยเฉพาะ ล้วนที่เป็นซอร์โบน	- วัสดุควรสดและสะอาด - ควรเพิ่มกากน้ำตาลในปริมาณ ที่พอเหมาะจะยับยั้งการออกไข่ของตัวหนอน
3. ปุ๋ยอินทรีย์น้ำเกิด วาต่ำหลังการฉีดพ่น	- กากน้ำตาลยังย่อยสลายไม่หมด		- เกิดราดำ	- หมักให้นานขึ้น วัสดุที่ใช้ : 1) พืชผักผลไม้ ควรใช้เวลาหมัก 30-40 วัน 2) หอยเชอรี่หรือปลา ระยะเวลา หมักอย่างน้อย 60 วัน
4. ไบโหมมี (ไบที่ได้รับฉีดพ่น)	ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ความเข้มข้นมากเกินไป		- ไบโหมมี - แห้งตาย	- ลดความเข้มข้นลง 1) พืชที่ไม่อวบน้ำใช้ 1:400 หรือจางกว่า 2) พืชอวบน้ำใช้ 1:500 ถึง 1:800
5. เกิดการอุดตัน เมื่อใช้ กับฝักบัวหรือเครื่อง ฉีดพ่น	การปะปนของ ตะกอน			- ก่อนแยกปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 ควรปล่อยให้มีการตกตะกอน 10-15 วัน - รินเฉพาะล้วนที่ไล่ไปใช้ก่อน โดยมีการกรองละเอียดอีกครั้งหนึ่ง
6. จะมีผลเสียต่อดิน หรือไม่อย่างไร ถ้าใช้ อย่างต่อเนื่องกัน หลายๆ ปี (ไม่มีปัญหาถ้าการหมัก สมบูรณ์ตามวิธีการ และขั้นตอนที่แนะนำ รวมทั้งอัตราการใช้ที่เหมาะสม คือการราด ลงดิน ความเข้มข้น ไม่เข้มข้นกว่า 1:200)	กากน้ำตาลย่อยสลาย ไม่หมด		- ดินจับตัวเป็น ก้อน	- ตรวจสอบคุณภาพของ ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 ก่อนว่าย่อย สลายสมบูรณ์หรือไม่ - ใช้อัตราที่แนะนำคือ 1:200 - คลุมดินเพื่อให้อากาศเข้าช่วย จะช่วยย่อยสลายกากน้ำตาล ที่เป็นล้วนเกินได้

การผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำจาก พด.๒ ให้มีประสิทธิภาพ นั้นมีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่ไม่ซับซ้อนและยุ่งยาก เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้เอง เพียงแต่ต้องทำให้ถูกต้อง และตามขั้นตอนดังนี้

๑. เตรียมวัสดุมีลักษณะสดและจำนวนปริมาณ ตามสูตร สับหรือหั่นวัสดุ
๒. ผสมกากน้ำตาล ๕ กก. สารเร่ง พด. จำนวน ๒ ของ (จะใช้ พด.๒ ๑ ของ + พด.๖ ๑ ของ) ผสมน้ำ ๕ ลิตร รำข้าว ๕ กก. ผักหรือผลไม้ ๕ กก. คลุกให้เข้ากัน ส่วนผสมนี้ถ้าสามารถบ่มเชื้อไว้ ๒ วัน หรือ ๔๘ ชั่วโมง ก็จะได้ดีมาก
๓. นำส่วนผสมในข้อ ๒ ผสมกับวัสดุในข้อ ๑ เติมหากากน้ำตาลอีก ๕ กก. เติมน้ำให้อยู่ต่ำกว่าผิววัสดุ ๑๐ เซนติเมตร
๔. หมักไว้ในที่ร่ม ให้แน่นฝาไว้ (ไม่ปิดสนิท)
๕. การคนหรือกวนเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากให้คน ทุกๆ ๗ วัน โดยให้สังเกตทุก ๓-๔ วันว่าสีของฝ้าด้านบน เป็นอย่างไร ถ้าสีขาว เหลือง หรือนวล ให้เอาไม้แทง ช่วยระบายก๊าซออก ถ้าครบรอบ ๗ วัน สีฝ้าจะเป็นสี เทา เข้มหรือดำ ให้คนลึกประมาณ ๒๕ ซม. เท่านั้น (การคนลึก ถึงกันถึงจะให้เชื้อจมน้ำการย่อยสลายจะช้า) ปรับปริมาณ น้ำ ให้อยู่ที่ ๕-๑๐ ซม. เติมหากากน้ำตาลในสัดส่วน ๑:๕ ของ ปริมาณน้ำที่เติม
๖. การคนเฉพาะส่วนบนจะทำ ๓ ครั้ง ส่วนครั้งที่ ๔ หรือวันที่ ๒๘ จะคนตลอดถัง (หอยเชอรี่จะคนเฉพาะ ส่วนบนถึงครั้งที่ ๖ หรือวันที่ ๔๒ ที่ให้ตกตะกอน)
๗. ที่ให้ตกตะกอน ๑๐-๑๕ วันเพื่อให้แยกส่วนที่ใส กากชั้น และกากหยาบออกจากกัน
๘. รินส่วนที่ใสด้านบนออกซึ่งเป็นส่วนที่ดีที่สุดเอา ไปใช้ นำกากทั้งหมดออกไปทำปุ๋ยหมักหรือใส่รอบโคน ไม้ ยืนต้น ควรกลบหรือคลุมด้วยวัสดุเศษพืช รดน้ำระวัง ปริมาณและความเข้มข้นเพราะถ้ามากพืชจะตายได้
๙. กากชั้น (ที่เป็นโคลน) นำมาใส่ถังไว้ให้ตกตะกอน แยกส่วนใสไปใช้จนเหลือแต่กากชั้นเหนียวเอาออกจาก ถังไป ทำปุ๋ยหมัก หรือใส่ต้นไม้ยืนต้นได้ตามความเหมาะสม

นางสาวโสภณทัย อินทมะโน ภาพ / ข่าว
มีนาคม ๒๕๕๖